
Nikdy jsem neměl špatné svědomí, bilancuje ministr školství Josef Dobeš

Nikdy jsem neměl špatné svědomí, bilancuje ministr školství Josef Dobeš

PRAVO

24.3.2012, Rubrika: Zpravodajství, Strana: 7, Autor: Jiří Mach, Jan Rovenský, Téma: Ostatní

* Máte pocit dobře vykonané práce?

Mám pocit, že jsem toho hodně odpracoval. Mám také pocit strašné únavy a teď se budu minimálně měsíc léčit. Od října jsem měl pětkrát antibiotika. Potřebuji si odpočinout, vyléčit se, zhubnout a dát se dohromady. Pak s plnou silou být garantem VV školství, protože jsem se toho tady hodně naučil.

* Nicméně řada lidí váš odchod vítá.

Vidíte, kolika lidem uděláte radost. Já bych mohl vyjmenovat věci od státních maturit, pátých a devátých tříd po šetření, vysokoškolskou reformu, peníze pro sport. Jestli jsem za poslední dobu rozhodoval dvakrát podle svého svědomí, tak to bylo prodloužení akreditace plzeňských práv a nesouhlas s vázáním rozpočtových prostředků pro školství.

* Jste první polistopadový ministr, který zvedl akademickou obec a tisíce studentů vyhnal do ulic. Petice snad ještě za odvolání ministra s tolika podpisy ještě nebyla. Také jste jediný ministr, který šel proti rozhodnutí akreditační komise.

Maminka mi říkala: škoda je dobrého člověka. Takže nelituji a neříkám si škoda nějakého rozhodnutí. Nikdy jsem neměl špatné svědomí. Učitelům jsem garantoval, že jim peníze přidám, a prosadil jsem to. Kdybych jim je teď měl vzít, tak by bylo jasné, že si Dobeš drží židli na úkor učitelů. Že dělám věcné záměry vysokoškolských zákonů, které jsou lepší a jsou připravené na budoucí dobu, než byl zákon z roku 1998, je bez diskuse. Že se někomu nelíbí školné, je možné, já jsem o něm nadále přesvědčený.

* Sám jste se ale bil za školství se slovy, že jde o investici, ale zavést školné vám nevadí.

Je to veřejná investice, je to investice pro stát. Je potřeba školství podporovat a je potřeba dělat kroky, aby bylo kvalitní. Na druhou stranu je vysokoškolské vzdělání jednoznačně investice a za hodnotné a důležité věci často platíme v životě nejvíc. V Česku 70 procent populačního ročníku nastupuje na vysokou školu.

* Připouštíte tedy, že školné mělo nechat prořádnout řady hlásících se studentů?

Ne, mělo se ukázat, že školné je hodnota, že to nebudou platit ze svých daní lidé, kteří mají význačně menší platy, než bude mít vysokoškolák, a měl se nastavit sociální systém pomoci pro nadané sociálně slabé studenty, aby tím sítím nepropadli. Kdyby bylo školné, tak si myslím, že by měl každý tendenci vystudovat za pět let, možná i za čtyři roky. Ano, možná bude muset na brigádu v létě. Svého čtrnáctiletého syna také povedu tím směrem.

* A co byste řekl, že se vám povedlo a co ne?

Povedlo se mi otočit mínění úředníků o státní maturitě. Když proběhla generálka, tak se objevila spousta chyb. To jste viděli a bylo to ještě horší. Já jsem nastavil nějaký management řízení v krajích a tak dále, ale pozval jsem si ředitele Zeleného, náměstka a klíčové lidi na ministerstvu a ptal jsem se jich, jak to hodnotí. A teď začala vlna: hrozně školy, nespolupracují. Říkal jsem jim: vy jste se úplně zbláznili! Školy jsou přetížené, je to byrokratické a cesta, jak z toho ven, je, že nám pomohou školy. A vaše hodnocení bude, že děkujete školám, ředitelům a učitelům, protože pracovali na dvě stě procent. Chyby byly na naší straně a my je odstraníme. Tím, že se otočilo myšlení vedení CERMAT (organizuje státní maturity) a ministerstva, nás školy neviděly jako nepřátele a vyšly nám vstříc. Takových momentů, na které jsem pyšný, je víc. Jsem pyšný na svůj poslední krok. Viktor Emanuel Frank říkal: Neuposuzujte člověka, dejte mu ještě šanci. I poslední snímek filmu může dát smysl celku. Tak možná i můj poslední krok může dát smysl působení zde na ministerstvu a mohu někoho přesvědčit, že to nebylo tak hrozně.

* A co se tedy nepovedlo?

Já jsem paličatý a zaseklý a myslím, že někdy i komunikace a prezentace není ideální. Takové to bylo, když za mnou přišli představitelé akademických obcí, a řekli mi, že buď svůj návrh stáhnou z vlády, nebo odejdou. Tak jsem jim tedy řekl, když to máte takto, běžte.

* V úterý se vedení VV usneslo, že nepřipustí škrť 4,5 miliardy na školství. Pak tři vaši zástupci ve vládě hlasují pro škrť 2,5 miliardy, vy proti. Co se podle vás stalo?

Výkonná rada VV mě dvakrát zavázala, že nesmím škrťat. Přesvědčil jsem také vedení strany, že školství je priorita, kterou je třeba hájit. Kdybych se to měl snažit pochopit, tak bych řekl, že byli pod tlakem. Měl jsem přestřelku s Miroslavem Kalouskem a premiér Petr Nečas na mě zvýšil hlas. Já jsem si užil poslední vládu a na pana premiéra jsem hlas zvýšil taky. Velmi vážně hrozil rozpad koalice. V tu chvíli jsem měl spíš v hlavě učitele a tohle bylo pod moji rozlišovací schopnost. Schválenými škrťmi byli obětováni učitelé. V únoru se rozeslaly peníze na regionální školství s navýšenými čtyřmi miliardami a představa, že začátkem dubna se totéž ministerstvo rozhodne peníze vzít... Věděl jsem, že to nemohu udělat, proto jsem rezignoval. A to jsem svým kolegům řekl, že i kdybych v tom byl sám, tak to udělám. Premiér to řekl hezky. Řekl, že to je taková skupinová psychoterapie, kde si každý postěžuje, jak to má těžké, a pak zvedneme ruku. Odešel jsem z té skupinové psychoterapie vyléčený.

* Miroslav Kalousek po jednání vlády řekl, že každý dovede ušetřit dvě procenta z rozpočtu. Proč jste to nedovedl vy?

Ve svém rozpočtu mám 85 procent mandatorních výdajů. Kdybych něco stavěl nebo měl jen úředníky, tak to dovedu v desítkách procent. Ale i dvě procenta budou znamenat sáhnout na platy učitelům nebo na vysoké školy, které oproti loňsku už mají minus 1,2 miliardy. Kdo tu bude sedět po mně a přistoupí na to vázání, bude v téměř neřešitelné situaci, protože udělá někomu strašnou křivdu. Dnes mám sto miliónů na havarijní investice pro všechny organizace. Já musím zvážit opravu každé střechy dětského domova. Školství je v ČR podfinancované, podle statistik jsme ve výdajích na 23. místě v Evropě. Na to se mi dostalo odpovědi, že podfinancovaná je i armáda. Pak se ale musíme dohodnout v koalici, že konkurenceschopnost ČR je v armádě a že zbrojením zachráníme mír a socialismus. Do poslední chvíle jsem za školství bojoval, ale ostatní mě přehlasovali. Přitom jsem jako jediný hájil programové prohlášení. Teď si rýpnu do vlastních řad, ale dovedu si představit, že nějakou silnici postavíme později. Ale nedovedu si představit, že seberu peníze učitelům, které jsem jim už poslal.

Kdo tu bude sedět po mně, bude v téměř neřešitelné situaci

Jsem paličatý a zaseklý a myslím, že někdy i komunikace není ideální